

Izvještaj o analitičkom pregledu usklađenosti zakonodavstva Crne Gore

Poglavlje 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga

Datum održavanja sastanaka analitičkog pregleda:

ekspalanatorni sastanak: 23 – 24. oktobar 2012.

bilateralni sastanak: 29 – 30. novembar 2012.

I. SADRŽAJ POGLAVLJA

Države članice moraju osigurati da pravo osnivanja preduzeća državljana i pravnih lica EU u bilo kojoj državi članici kao i sloboda pružanja prekograničnih usluga kako je određeno članovima 49 i 56 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije nije osporeno nacionalnim zakonodavstvom, osim u izuzecima navedenim u Ugovoru. Ključni dio pravne tekovine u ovoj oblasti jeste Direktiva 2006/123/EZ o uslugama na međunarodnom tržištu (*Direktiva o uslugama*). Sudska praksa Evropskog suda pravde u vezi s članovima 49 i 56 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije takođe je dio pravne tekovine i treba da se poštuje.

Što se tiče **uzajamnog priznavanja stručnih kvalifikacija**, Direktiva 2005/36/EZ sadrži pravila koja se tiču priznavanja diploma i drugih kvalifikacija među državama članicama kako bi se olakšao pristup regulisanim profesijama za evropske građane koji žele da se bave svojom profesijom u državama članicama van one gdje su stekli svoje kvalifikacije. Direktivom je takođe olakšano privremeno i povremeno pružanje usluga od strane profesionalaca (Glava II Direktive). Za određene regulisane profesije mora biti ispoštovan zajednički minimum plana i programa obuke (Poglavlje III Glava III Direktive). Dodatne direktive uređuju obavljanje pravničke profesije u državama članicama van onih gdje su stečene kvalifikacije, aktivnosti trgovačkih zastupnika, kao i priznavanje stručnih kvalifikacija za aktivnosti vezane za upotrebu, trgovinu i distribuciju toksičnih proizvoda. U pogledu administrativnih kapaciteta, potrebna je nacionalna kontaktna osoba za prihvatanje upitnika vezanih za priznavanje stručnih kvalifikacija i osiguravanje administrativne saradnje s nadležnim tijelima u drugim državama članicama.

Što se tiče **prava osnivanja preduzeća i slobode pružanja usluga**, Direktiva o uslugama sadrži odredbe čiji je cilj olakšavanje pružaocima usluga da se zasnjuju u drugim državama članicama kao i da pružaju prekogranične usluge na teritoriji država članica izvan države osnivanja. Implementacija Direktive o uslugama zahtijeva kombinaciju zakonskih i nezakonskih, tj. organizacionih ili praktičnih mjera. Direktiva je horizontalni instrument koji pokriva široki spektar različitih usluga i koji će vjerovatno imati uticaj na značajan broj domaćih zakona i regulativa. Iz tog razloga i što se tiče sekundarnog zakonodavstva, zahtijeva se mješavina specifičnih i horizontalnih zakonodavnih mjera. Odredbe Direktive su u velikoj mjeri zasnovane na sudskoj praksi Evropskog suda pravde koja se odnosi na pravo osnivanja preduzeća i slobodu pružanja usluga i postojeće komplementarne instrumente EU. Direktiva obavezuje države članice da uspostave Jedinственu kontaktnu tačku (PSC) i da učestvuju u elektronskom informacionom sistemu između administrativnih organa (Informacioni sistem unutrašnjeg tržišta IMI) koji omogućava saradnju u nadzoru uslužnih aktivnosti i razmjenu informacija između država članica EU.

U oblasti **poštanskih usluga**, prva (okvirna) Poštanska direktiva 97/67/EZ izmijenjena i dopunjena drugom Poštanskom direktivom 2002/39/EZ i trećom Poštanskom direktivom 2008/6/EZ ima za cilj da osigura pružanje univerzalne poštanske usluge, uspostavljanje unutrašnjeg tržišta za poštanske usluge kao i visok kvalitet poštanskih usluga za korisnike. U pogledu administrativnih kapaciteta, uspostavljanje nezavisnog Nacionalnog regulatornog tijela u ovoj oblasti neophodno je kako bi se osigurala odgovarajuća implementacija zakonodavstva EU.

II. USKLADIVANJE I IMPLEMENTACIONI KAPACITETI

Ovaj dio nudi sažetak informacija koje su dobijene od Crne Gore i tokom diskusije na sastanku o analitičkom pregledu. Crna Gora je navela da prihvata pravnu tekovinu u okviru ovog poglavlja te da ne očekuje nikakve poteškoće u implementaciji pravne tekovine prije

pristupanja.

II. a. Uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija

Usklađivanje zakonodavstva – Direktiva EU 2005/36/EZ

Crna Gora je navela da je njen zakonodavni okvir djelimično usklađen s Direktivom 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija usvajanjem Zakona o priznavanju stranih stručnih kvalifikacija za pristup regulisanim profesijama. On stupa na snagu po pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji. Prema ovom zakonu, dokazi o formalnom obrazovanju državljana članica EU priznaju se kao one stečene u Crnoj Gori.

Profesije u oblasti zdravstva s minimalnom zahtijevanom obukom

a) Doktor medicine:

U Crnoj Gori zvanje doktora medicine dobija se nakon 6 godina visokog obrazovanja što je jednako vrijednosti od 360 ECTS bodova, nakon čega se obavlja jedna godina stažiranja.

U Crnoj Gori se nudi specijalizacija iz dvije oblasti: radiologija i porodična medicina. Oba programa traju po četiri godine.

b) Stomatolog

Crna Gora je navela da se profesionalno zvanje doktora stomatologije dobija nakon 5 godina (300 ECTS bodova) visokog obrazovanja uz jednu godinu stažiranja.

c) Medicinski tehničar za opštu njegu

Prema zakonodavstvu Crne Gore, ova stručno zvanje dobija se nakon završetka srednje medicinske škole (4 godine) uz šest mjeseci stažiranja i nakon polaganja stručnog ispita. U Crnoj Gori postoji nekoliko načina za postizanje ove stručne kvalifikacije.

d) Babica

Crna Gora je navela da se stručno zvanje babice ne može steći u Crnoj Gori. Za medicinske tehničare postoji mogućnost akušerske specijalizacije a priznaju se i stručne kvalifikacije iz akušerstva stečene u drugim zemljama.

e) Veterinarski hirurg

Prema navodima Crne Gore, u Crnoj Gori ne postoji obuka za veterinarsku hirurgiju. Pristup profesiji veterinara regulisan je Zakonom o veterinarstvu (`Službeni list Crne Gore` 30/12 od 8. juna 2012.) i nekoliko drugih akata horizontalnog zakonodavstva. Nadležni organi za ovu struku su Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo obrazovanja i Veterinarska komora. Detaljni uslovi za izdavanje dozvola diplomcima (tj. doktorima veterine) regulisani su Pravilnikom o detaljnim uslovima za izdavanje dozvole za obavljanje veterinarske prakse. Priznavanje stranih certifikata visokog obrazovanja je u nadležnosti Ministarstva obrazovanja.

f) Farmaceut

Prema navodima Crne Gore, stručno zvanje diplomiranog farmaceuta dobija se nakon 5 godina studija (300 ECTS bodova) i jedne godine stažiranja.

Arhitekta

Crna Gora je navela da Arhitektonski fakultet Univerziteta Crne Gore u Podgorici nudi trogodišnji akademski studijski program (180 ECTS bodova) nakon čega slijede jednogodišnje specijalističke studije, a nakon toga jednogodišnje magistarske studije.

Zanati

Crna Gora je navela da primarno zakonodavstvo koje reguliše obavljanje zanatske struke u Crnoj Gori čine Zakon o zanatstvu i Zakon o stručnom obrazovanju. Zanatska komora je osnovana 28. marta 2011. godine u skladu sa Zakonom o zanatstvu (član 14, stav 1) i djeluje kao nadležno tijelo. U njoj se vrši evidencija zanatlija i izdaju certifikati o registraciji.

Usklađivanje zakonodavstva – Specifično sektorsko zakonodavstvo

Profesije koje su uređene specifičnim sektorskim direktivama:

Cjelokupan zakonski okvir u Crnoj Gori sastoji se od tri opšta zakona, a to su: 1) Zakon o priznavanju stranih kvalifikacija za bavljenje regulisanim profesijama (Službeni list Crne Gore br. 08/11), 2) Zakon o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija (Službeni list Crne Gore br. 57/11) i 3) Zakon o nacionalnim stručnim kvalifikacijama (Službeni list Crne Gore br. 80/08).

Prema zakonodavstvu Crne Gore, regulisana profesija se definiše kao profesija za koju su potrebne kvalifikacije potvrđene formalnim obrazovanjem, kao i stručnom obukom i/ili radnim iskustvom nakon formalnog obrazovanja u skladu sa zakonom.

Priznavanje stranih kvalifikacija za bavljenje regulisanom profesijom sprovodi Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Tokom procedure priznavanja, nadležno stručno udruženje ili drugi nadležni organ daje mišljenje o uporedivosti strane kvalifikacije i, gdje je potrebno, određuje adekvatne kompenzacione mjere. Zakonom je predviđen rok od jednog mjeseca za izdavanje mišljenja od dana dobijanja zahtjeva za priznavanje.

Prema navodima Crne Gore, osoba čija je strana kvalifikacija priznata ima pravo da se bavi regulisanom profesijom u Crnoj Gori pod istim uslovima kao i crnogorski građanin.

- Advokati:

Crna Gora je navela da je pristup spisku (Imeniku) advokata dozvoljen samo advokatima s crnogorskim državljanstvom.

Advokatska komora u Crnoj Gori je nezavisna stručna organizacija čije članstvo je obavezno za advokate koji žive u Crnoj Gori.

- Trgovački zastupnici:

Direktiva 86/653/EEZ ima za cilj harmonizaciju zakonodavstva koje uređuje odnos između trgovačkih zastupnika i nalogodavaca, u cilju olakšavanja ugovaranja u unutrašnjem tržištu.

Crna Gora je navela da je djelimično prenijela ovu direktivu Zakonom o obligacionim odnosima (Službeni list Crne Gore br. 47/08 i 04/11). Prema ovom zakonu koncept trgovačkih zastupnika uglavnom se slaže s odgovarajućim konceptom u Direktivi 86/653/EEZ. Crna Gora je navela da definicija trgovačkog zastupnika u crnogorskom

zakonodavstvu u osnovi odgovara onoj iz Direktive 86/653/EEZ (mada ne doslovno). Zakon o obligacionim odnosima takođe je usklađen s izuzecima iz definicije trgovačkog zastupnika određenoj u gorepomenutoj direktivi EU. Prema navodima Crne Gore, ne treba očekivati veće poteškoće u punom usklađivanju s Poštanskom regulativom.

Implementacija i administrativni kapaciteti

Crna Gora je navela da njeni administrativni kapaciteti treba da budu ojačani ne samo u Ministarstvu zdravlja već u svim medicinskim institucijama, naročito u Ljekarskoj komori, Farmaceutskoj komori kao i Komori medicinskih sestara i akušera koja se trenutno razvija.

II.b. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga

Usklađivanje zakonodavstva

Što se tiče transponovanja Direktive o uslugama, Crna Gora je navela da se priprema za pokretanje implementacije Direktive o uslugama uz podršku projekta Ipe. Utvrđeni rezultati ovog projekta biće:

- 1) svobuhvatni analitički pregled cjelokupnog zakonodavstva
- 2) priprema okvirnog zakona o uslugama
- 3) dalja harmonizacija nacionalnog zakonodavstva u ovoj oblasti (30% ukupnog neusklađenog sektorskog zakonodavstva) i
- 4) jačanje administrativnih kapaciteta u Crnoj Gori za kontinuirani analitički pregled i izmjena i dopuna zakonodavstva u skladu sa uslovima iz Direktive o uslugama.

Prema navodima Crne Gore, ovaj projekat će takođe pomoći da se pripremi pokretanje tehničke faze Jedinственe kontaktne tačke, tj. realizuje sveobuhvatno mapiranje svih postupaka autorizacije (u pogledu pristupa i vršenja uslužnih aktivnosti –*između ostalog i kvalifikacionih procedura*) u Crnoj Gori za uslužne aktivnosti koje su pokrivene direktivom o uslugama.

Ovim mapiranjem trebalo bi identifikovati kako nadležne organe uključene u procedure kao i u kojoj fazi procedura su nadležni organi uključeni (i rok za svaki od nadležnih organa da obavi svoj dio procedure). Crna Gora je navela da planira da aplicira za sredstva Ipe 2014 kako bi olakšala uspostavljanje Jedinственe kontaktne tačke.

Prvi koraci analitičkog pregleda cjelokupnog zakonodavstva već su preduzeti podnošenjem pravnog upitnika (izrađenog uz pomoć Evropske komisije) svim relevantnim institucijama na početku 2013. godine. Sva ministarstva i relevantne institucije obučeni su o zahtjevima Direktive o uslugama i kako popuniti upitnik na radionici TAIEX-a/DG MARKT-a održanoj 6. marta 2013. godine.

Dana 1. februara 2013, Crna Gora je uspostavila koordinacionu strukturu za Direktivu o uslugama. Na političkom nivou, Crna Gora je izjavila da će za implementaciju Direktive o uslugama biti zadužen Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi. Prema navodima Crne Gore, Savjet može da pokrene inicijativu za sve neophodne izmjene relevantnog zakonodavstva (zakonskih i podzakonskih akata) prema uslovima Direktive o uslugama. Na tehničkom nivou, za implementaciju je zadužena Radna grupa koju određuje Savjet i koju čini 8 članova; predsjednik ove grupe je zamjenik ministra ekonomije zadužen za multilateralne odnose. Crna Gora je navela da je glavni zadatak ove radne grupe

razvoj akcionog plana za transpoziciju Direktive o uslugama na unutrašnje tržište i implementacija gorepomenutog projekta Ipe. Prema navodima Crne Gore, potrebno je tražiti prijedlog Savjeta prije usvajanja novog ili izmjene i dopune postojećeg zakonodavstva. Takođe, bilo koje izmijenjeno ili novoizrađeno zakonodavstvo šalje se Direkciji za harmonizaciju Ministarstva vanjskih poslova, koja određuje nivo usklađenosti s Direktivom o uslugama.

Što se tiče zakonodavnog okvira, Crna Gora je istakla da su napravljeni početni koraci u usvajanju odgovarajućih zakona i usklađivanju sa pravnom tekovinom EU. Crna Gora je usvojila Zakon o unapređenju poslovnog ambijenta („Službeni list Crne Gore“ br. 40/10), Zakon o elektronskom potpisu („Službeni list Crne Gore“ br. 55/03, 31/05 i 41/10) i Zakon o elektronskom dokumentu („Službeni list Crne Gore“ br. 05/08) kako bi pojednostavila administrativne procedure.

Kada je riječ o pravu osnivanja preduzeća i slobodi pružanja usluga, Crna Gora je usvojila Zakon o opštem upravnom postupku („Službeni list Crne Gore“ br. 60/03 i 32/11), Zakon o privrednim društvima („Službeni list Crne Gore“ br. 06/02, 17/07, 80/08, 40/10, 36/11 i 40/11), Zakon o stranim ulaganjima („Službeni list Crne Gore“ br. 18/11), i Zakon o zapošljavanju i radu stranaca („Službeni list Crne Gore“ br. 22/08 i 32/11).

Prema navodima Crne Gore, regulatorna reforma „Giljotina“ (2010-2012) uvela je registraciju privrednih društava na jednom mjestu, elektronsko podnošenje zahtjeva za registraciju novih preduzeća, izdavanje dozvola za gradnju na jednom mjestu, uspostavljanje kreditnog odjeljenja u okviru Centralne banke Crne Gore, registrovanje imovine i zapošljavanje stranaca.

Crna Gora je naglasila da je do sada utvrdila da ukupno 85 propisa (53 zakona i 32 podzakonska akta), koji su u nadležnosti 13 ministarstava, treba uskladiti sa Direktivom o uslugama. Većina propisa koje treba izmijeniti ili dopuniti su u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, zatim Ministarstva ekonomije, Ministarstva rada i socijalnog staranja i Ministarstva prosvjete.

Kapaciteti za sprovođenje i administrativni kapaciteti

Crna Gora je istakla da će usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa Direktivom o uslugama i njeno sprovođenje biti veoma zahtjevan proces.

II.c. Poštanske usluge

Usklađivanje zakonodavstva

Što se tiče sektora poštanskih usluga, Crna Gora je istakla da njeno primarno zakonodavstvo slijedi načela i ciljeve utvrđene pravnom tekovinom EU i da je usklađivanje zakonodavstva izuzetno napredovalo. Prema navodima Crne Gore, njen pravni okvir čine Zakon o poštanskim uslugama („Službeni list Crne Gore“ br. 57/11) i Strategija razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2008-2012 (Akcioni plan), koji se pridržavaju Treće poštanske direktive (2008/6/EZ). Potpuna liberalizacija tržišta poštanskim uslugama, postignuta Trećom poštanskom direktivom, primjenjuje se i u Crnoj Gori. Nakon potpunog otvaranja tržišta 1. januara 2013. godine, više nema zakonskog monopola.

Prema navodima Crne Gore, nacionalni poštanski operator je promijenio svoj pravni status (iz društva s ograničenom odgovornošću u akcionarsko društvo) i u toku su pripreme za tender za javno-privatno partnerstvo kako bi se Pošta Crne Gore privatizovala privlačenjem stranih investitora.

Strategija razvoja poštanske djelatnosti u Crnoj Gori za period 2008-2018 utvrđuje osnove za potpunu liberalizaciju tržišta, restrukturiranje Pošte Crne Gpre i usvajanje novog zakona o poštanskim uslugama. Crna Gora je istakla da je za sprovođenje programa restrukturiranja nadležno Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije.

Kada je riječ o kvalitetu usluga, Crna Gora je navela da primjenjuje utvrđene standarde protoka pošte u međunarodnom saobraćaju (brzina – J+3 – 85% i pouzdanost – J+5 – 97%, član 58) definisane u Aneksu II Direktive o poštanskim uslugama, kao i utvrđene standarde protoka pošte u domaćem saobraćaju (brzina – J+3 – 95%, član 59).

Crna Gora je istakla da je procedura ulaganja pritužbi u crnogorskom zakonodavstvu regulisana članovima 44-57 Zakona o poštanskim uslugama, te da je ista značajno skraćena nakon prihvatanja preporuka Evropske komisije o ograničavanju trajanja ove procedure. Korisnik ima pravo na podnošenje pritužbe pružaocu poštanske usluge (u roku od 10 dana), a ukoliko nije zadovoljan ishodom, pritužbu nakon toga može podnijeti nezavisnom regulatornom organu.

Što se tiče kontrole cijena, crnogorsko zakonodavstvo razlikuje univerzalne poštanske usluge za koje cijenu određuje poštanski operator prema kriterijumima koje utvrdi Agencija, i rezervisane poštanske usluge za koje cijenu određuje Agencija na prijedlog univerzalnog poštanskog operatora i nakon prethodne saglasnosti Ministarstva i državnog organa nadležnog za poslove finansija (član 15 Zakona o poštanskim uslugama).

Glavni djelovi zakonskog okvira za pružanje poštanskih usluga u Crnoj Gori (Zakon o poštanskim uslugama) obuhvataju posebne licence (član 72), licence (član 72) i prijavu (član 75) koje zahtijeva Direktiva o poštanskim uslugama.

Kapaciteti za sprovođenje i administrativni kapaciteti

Crna Gora procjenjuje da je njeno nacionalno regulatorno tijelo potpuno nezavisno od svih operatora i Vlade. Poslove nacionalnog regulatornog tijela obavlja Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost. Članove upravnog odbora Agencije imenuje Skupština. Nadležnosti Agencije u oblasti poštanskih usluga utvrđuju Zakon i statut Agencije i, prema navodima Crne Gore, jasno su odvojene od nadležnosti u oblasti elektronskih komunikacija. Crna Gora procjenjuje da su administrativni kapaciteti Agencije zadovoljavajući, a finansijska sredstva utvrđena Zakonom i statutom Agencije dovoljna.

Osnovni zadaci Agencije obuhvataju:

- utvrđivanje kriterijuma na osnovu kojih se određuje cijena univerzalnih poštanskih usluga,
- izdavanje i ukidanje specijalnih licenci i licenci za pružanje univerzalnih poštanskih usluga,
- odlučivanje po pritužbama korisnika,
- potvrđivanje obračuna neto troškova univerzalnih poštanskih usluga,
- praćenje primjene cijena poštanskih usluga,
- rješavanje sporova između operatora u pogledu pristupa USO mreži,
- praćenje dešavanja na tržištu poštanskih usluga i preduzimanje mjera za obezbjeđenje konkurentnosti na tržištu,
- učešće u radu upravnih organa i radnih grupa relevantnih evropskih i međunarodnih

organizacija.

III. PROCJENA STEPENA USAGLAŠENOSTI I KAPACITETA ZA SPROVOĐENJE

Uopšteno posmatrano, Crna Gora je djelimično uskladila nacionalno zakonodavstvo sa pravnom tekovinom EU u oblasti prava osnivanja preduzeća i slobode pružanja usluga. Crnoj Gori tek predstoji usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom o uzajamnom priznavanju stručnih kvalifikacija i donošenje jasne strategije. Pored toga, zahtjev posjedovanja nacionalnog državljanstva za pristup određenim profesijama bi trebalo ukinuti s obzirom da ugrožavaju načelo nediskriminacije. Takođe, Crna Gora mora dodatno uskladiti svoje zakonodavstvo sa Direktivom o uslugama.

Iako postoje sektori u kojima se administrativni kapaciteti mogu smatrati odgovarajućim (npr. kod poštanskih usluga), crnogorski administrativni kapaciteti su generalno ograničeni i trebalo bi ih ojačati.

III.a. Uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija

Crna Gora je samo djelimično uskladila nacionalno zakonodavstvo sa pravnom tekovinom EU u oblasti uzajamnog priznavanja stručnih kvalifikacija.

Crna Gora prvenstveno tek treba da uskladi uslove obuke za profesije u zdravstvenom sektoru za koje su minimalni uslovi obuke definisani na nivou EU. S obzirom da je to složen, osjetljiv i dugotrajan proces, Crna Gora bi trebalo da uradi detaljnu i sveobuhvatnu strategiju koja bi uključila sve aktivnosti potrebne za puno sprovođenje pravne tekovine EU. Crna Gora je podnijela nacrt akcionog plana za 2013. koji sadrži i određeni broj aktivnosti neophodnih za usklađivanje sa pravnom tekovinom.

Horizontalno zakonodavstvo kojim se reguliše priznavanje stručnih kvalifikacija u Crnoj Gori zahtijeva izmjene i dopune, naročito u smislu:

- proširenja definicije regulisanih profesija na profesije za pristup kojima se zahtijevaju ili samo akademske kvalifikacije ili samo stručno iskustvo (trenutna definicija obuhvata samo one profesije kod kojih se zahtijeva i jedno i drugo);
- prenošenja glave II Direktive 2005/36/EZ o privremenom i povremenom pružanju usluga (crnogorski organi su, na bilateralnom sastanku, informisali Komisiju da će ovo biti postignuto kroz propise kojima se prenosi Direktiva 2006/123/EZ);
- prenošenja odredbi Direktive 2005/36/EZ koje se tiču priznavanja profesija navedenih u Aneksu IV Direktive (zanati) na osnovu stručnog iskustva; i
- prenošenja odredbi poglavlja III glave III Direktive 2005/36/EZ o omogućavanju automatskog priznavanja zvanja doktora medicine, zubara, medicinske sestre, babice, farmaceuta, veterinarskog hirurga i arhitekta stečenih u drugim državama članicama.

Državljanstvo kao uslov za pristup profesiji advokata, ili nekoj drugoj profesiji za koju ovaj uslov važi a nije opravdan Ugovorom, mora se ukinuti.

Pravni okvir koji se primjenjuje na pristup profesiji advokata mora se prilagoditi i uskladiti sa Direktivama 98/5/EZ i 77/249/EEZ. To znači da bi advokati registrovani u advokatskoj komori

bilo koje države članice trebali automatski biti priznati i u crnogorskoj advokatskoj komori za obavljanje svog stručnog zvanja, ukoliko žele da rade u Crnoj Gori. Advokatima koji su registrovani u advokatskoj komori bilo koje države članice a koji žele da pružaju usluge u Crnoj Gori na privremenoj ili povremenoj osnovi to bi se trebalo omogućiti bez registrovanja u crnogorskoj advokatskoj komori. Zakon o advokaturi, kojim se reguliše pristup ovoj profesiji u Crnoj Gori, moraće se izmijeniti i dopuniti kako bi se primijenila odgovarajuća pravna tekovina. Uslov državljanstva se mora ukinuti.

Programi obuke za profesije u zdravstvenom sektoru za koje su minimalni uslovi obuke usaglašeni na nivou EU moraju se uskladiti sa Direktivom 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija. Detaljni nastavni planovi svih programa obuke za prethodno pomenute profesije moraju se dostaviti Komisiji kako bi se uradila detaljna procjena. Njima se moraju obuhvatiti ukupan broj časova obuke, broj časova po svakom predmetu, opis sadržaja svakog pojedinačnog predmeta i podaci o stažiranju, naročito u smislu da li se ono obavlja u toku osnovnih akademskih studija (tokom predviđenog broja godina studija) ili nakon završetka akademskih studija.

Administrativni kapaciteti su i dalje ograničeni i moraju se jačati; trebalo bi obezbijediti informatičku infrastrukturu kako bi se podržala saradnja sa nadležnim organima drugih država članica kroz informacioni sistem unutrašnjeg tržišta (IMI sistem) i pružili savjeti građanima i omogućilo im se da postupak završe onlajn.

III.b. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga

Crna Gora je još uvijek u veoma ranoj fazi usklađivanja sa Direktivom o uslugama. Preduzeti su određeni početni koraci kao rezultat reforme „Giljotina propisa“ kao i dostavljanja pravnog upitnika svim uključenim institucijama i prve obuke ovih institucija.

Najveći dio prenošenja Direktive o uslugama u nacionalno zakonodavstvo biće završen u okviru projekta Ipe čiji se početak očekuje u septembru 2013. a trajaće dvije godine. Takođe, trebalo bi uspostaviti jedinstvenu kontaktnu tačku kako bi se budućim preduzetnicima i postojećim preduzećima omogućilo da jednostavno i onlajn dobiju sve potrebne informacije koje se odnose na njihove djelatnosti (o primjenljivim propisima, procedurama koje treba proći, rokovima, itd.) i elektronski završe sve neophodne administrativne procedure. Određeni pripremni radovi oko jedinstvene kontaktne tačke biće sprovedeni u okviru projekta Ipe. Crna Gora namjerava da se prijavi za dodatnu pomoć iz Ipe kako bi završila osnivanje jedinstvene kontaktne tačke.

Međutim, biće potrebne dodatne aktivnosti kako bi se dalje sprovele preporuke Evropske komisije i pripremio posebni akcioni plan za reformu „Giljotina propisa“. Ovaj projekat predstavlja brzu i sveobuhvatnu analizu propisa, s aspekta pojednostavljenja administrativnih procedura, unapređenja poslovnog ambijenta i bržeg i kvalitetnijeg ostvarenja prava građana pred organima državne uprave. Pored toga, Crna Gora će morati razviti sistem registrovanja licenci, reformisati takse na lokalnom nivou, uspostaviti sistem potpune registracije onlajn za privredna društva, i pripremiti propise povoljne za poslovanje.

III.c. Poštanske usluge

U oblasti poštanskih usluga, Crna Gora je u velikoj mjeri usklađena sa pravnom tekovinom EU. To je uglavnom rezultat tijesne saradnje crnogorskih organa s Evropskom komisijom tokom pripreme novog Zakona o poštanskim uslugama koji je usvojen 2011.

Takođe, osigurana je nezavisnost nacionalnog regulatornog organa, uključujući njegove

funkcije nadzora glavnih regulatornih oblasti (kao što su npr. univerzalna usluga, utvrđivanje tarifa), a resursi nacionalnog regulatornog organa su zadovoljavajući.